

Til
Landbruks og matdepartementet

15.mars 2022

Innspill fra Norges Vel - Etablering og utforming av Bionova.

Norges Vel ønsker å gi innspill knyttet til opprettelsen av Bionova som et verktøy for å bidra til klimatiltak i jordbruk, havbruk og skogbruk.

Oppsummert har vi følgende innspill;

Bionova må:

- Omfatte økt mat – og fôrproduksjon på norske ressurser
- Omfatte tiltak som bidrar til å overføre forskningsbasert kunnskap til praktiske løsninger hos bonden.
- Omfatte overføring av kunnskap og praksis mellom blå og grønn sektor
- Omfatte nasjonale tiltak – ikke bare regionale.
- Sørge for å samle virkemidlene slik at det blir enklere for bonden å navigere i støtteapparatet.
- Bionova må rette seg mot bondens behov og omfatte alle størrelser, driftsformer og klimasoner.

Kjerneoppgaver

Bionova må være bondens virkemiddel og både små og store gårdsbruk over hele landet må omfattes. Stortingets hovedmål med landbrukspolitikken ; matsikkerhet og beredskap, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp må alle legges til grunn for Bionovas mandat. Det er viktig at man ikke ser isolert på ett område på kort sikt men lager en ordning som tar hensyn til dynamikken i landbruket over tid.

Landbruket har forpliktet seg til å kutte betydelige utslipp fram mot 2030 gjennom Landbrukets klimaavtale. Bionova må være et virkemiddel som hjelper landbruket å nå disse målene.

Samtidig må Bionova omfatte klimatiltak som i dag ikke omfattes av klimaplanen men som reduserer kostnader og effektiviserer landbruket. Eksempelvis er omlegging til fornybar energi et viktig område i klimaplanen men i dag omfattes ikke solenergi av planen selv om det er et godt klimatiltak og bidrar til reduserte kostnader i dagens strømmarked.

Et annet område er å øke produksjonen av norsk mat og fôr. Kortreist matproduksjon er både klimavennlig og bidrar til nasjonens matsikkerhet. Å gjøre det lønnsomt å produsere mat i hele landet og bidra til å gjøre det lønnsomt for bonden å produsere mer bærekraftig og klimavennlig bør være et viktig mål for Bionova. Eksempler på slike tiltak er produksjon på en måte som bygger opp jordas naturlige produksjonskapasitet og bedrer jordhelse og karbonbinding i jord, bedre utnyttelse av utmark til fôr, tilpassede sorter til ulike klimasoner, omlegging til fornybare energikilder samt nye fôrressurser, blant annet fra havet. På disse områdene bør det vurderes å gjøre noe av støtten til bønder rettighetsbasert.

Hva løses ikke ved dagens virkemidler

Fra Norges Vels ståsted er det noen viktige områder som ikke løses godt nok med dagens virkemiddelapparat:

Vi opplever et gap mellom kunnskap som genereres i FoU – prosjekter og næringens evne og mulighet til å ta forskningsbasert kunnskap i bruk. Virkemiddelapparatet dekker både forskning

gjennom Forskningsrådet og en del praktiske tiltak på gården. Støtte til uttesting og overføring av kompetanse fra FoU til næringen selv er imidlertid dårligere dekket i dagens virkemiddelapparat og bør vektlegges i Bionova. Dette kan gjelde praktisk uttesting av ny teknologi, nye og mer klimavennlige produksjonsmetoder, nye sorter og vekstforsøk knyttet til mat og fôr samt andre områder som bidrar til reduserte klimautslipp hos bonden. Dersom landbruket skal øke evnen til å ta i bruk innovative løsninger og ny teknologi må dette gapet tettes.

Det norske virkemiddelapparatet har over tid blitt mer og mer regionalisert. Vi mener at det i Bionova bør være rom for støtte til nasjonale tiltak som enten kan omfatte næringsaktører fra store deler av landet i samme prosjekt eller gi mulighet til å gjøre uttestinger i hele landet. Norge er et land med ulike klimasoner og ulike struktur knyttet til gårdsstørrelse og driftsform. Særlig når det gjelder å tette gapet mellom FoU og næringen selv må det være mulig å etablere nasjonale prosjekter med piloter i hele landet. Vi vil i den sammenhengen framheve næringsklynger som et viktig virkemiddel for kobling mellom forskning og næring. Bionova skal omfatte både blå og grønn sektor. Norges Vel mener det er et betydelig potensiale i overføring og utveksling av kunnskap mellom de to sektorene. Dette dekkes dårlig med dagens virkemiddelapparat da det «faller» mellom to departementer. Imidlertid er det mange felles utfordringer der man enten kan samarbeid om felles utvikling eller lære av hverandre. Et eksempel på dette er fôr på norske råvarer og nye fôringredienser.

Organisering

For bonden er det allerede i dag et relativt uoversiktlig virkemiddelapparat med ulike krav og ulik støttegrad knyttet til klimatiltak. Norges Vel mener at støtteordningene i så stor grad som mulig bør koordineres og samles. Dette kan gjøres gjennom at Bionova legges til en eksisterende organer eller samles i et nytt organ. En forutsetning bør være at det blir enklere for bonden å finne fram og at det blir enkel og effektiv saksbehandling.

Kort om Norges Vel

Norges Vel er en ideell og uavhengig medlemsorganisasjon som jobber for å skape en fremtidsrettet og bærekraftig matsektor i Norge og internasjonalt. Vårt engasjement skal bidra til å skape lokal næringsutvikling og verdiskaping.

Vi bidrar med kunnskap, innsikt, innovativ problemløsning og drivkraft til både enkeltprosjekter og større satsinger innen landbruk og marin sektor.

Vennlig hilsen

Det Kongelige Selskap for Norges Vel

Kari Clausen

Utviklingssjef, Norge

91553501

Kari.clausen@norgesvel.no